

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА
The Pharmaceutical Chamber of Serbia

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
за 2023. годину

Фармацеутска комора Србије (у даљем тексту: Комора), основана је Законом о коморама здравствених радника (Сл. гласник РС“, бр. 107/2005, 99/2010 и 70/2017 - одлука УС) као независна професионална организација са циљем унапређивања услова за обављање професије дипломираних фармацеута, заштите њихових професионалних интереса, организованог учешћа на унапређивању и спровођењу здравствене заштите и заштите интереса грађана у остваривању права на здравствену заштиту.

Комора обавља послове у централи Коморе, у Београду, и преко својих организационих јединица у Београду, Крагујевцу, Новом Саду и Нишу.

Фармацеутска комора Србије , Мутапова 25, Београд; са Огранком Београд у сопственом простору површине 231 м ² .
Огранак Крагујевац у Крагујевцу, Црвеног крста 7, локал 23, у сопственом простору површине 32,00м ² .
Огранак Војводина у Новом Саду, Хајдук Вељкова 11, локал А 204/2, у сопственом простору површине 47,00м ² .
Огранак Ниш са КиМ у Нишу, Зеленгорска 4, локал 2, у сопственом простору површине 36,97м ² .

У току 2023. године Комора је имала десеторо запослених од којих је седморо запослено на неодређено време а директор Коморе и двоје запослених је радило на одређено време (један приправник). Поред тога, у 2023. години једно лице је било ангажовано на раду ван радног односа уговором о допунском раду.

Табела 1. Квалификациона структура запослених

ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА	РАДНО МЕСТО	СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ И БРОЈ ИЗВРШИЛАЦА		ЗВАЊЕ
Фармацеутска комора Србије	Директор	VII/2	1	Дипл. фарм.
	Генерални секретар	VII/2	1	Дипл. фарм. спец.
	Стручни сарадник за опште и правне послове и јавне набавке	VII	1	Дипл. правник
	Пословни секретар Коморе	IV	1	Техничар за управне послове
	Референт административних послова	IV	1	Биротехнички техничар
Огранак Београд	Секретар Огранка	VII	1	Дипл. фармацеут
Огранак Крагујевац	Секретар Огранка	VII	1	Дипл. правник

СМ

Огранак Ниш са КиМ	Секретар Огранка	VII	1	Дипл. еци
	Координатор за развој апотекарске праксе	VII/2	1	Дипл. фарм. спец.
Огранак Војводина	Секретар Огранка	VII	1	Дипл. фармацеут/Дипл. правник
Огранак Београд и Војводина	Помоћник секретара на Огранцима Београд и Војводина (приправнички посао)	VI/2	1	Дипл. правник

ЧЛАНСТВО - Подаци на дан 31.12.2023.

Врста чланства	Београд	Крагујевац	Ниш са КиМ	Војводина	Укупно
Добровољни	364	154	143	209	870
Обавезни	2441	1883	1354	1529	7207
Приправник	72	30	23	33	158
Укупно:	2877	2067	1520	1771	8235

АКТИВНОСТИ КОМОРЕ

РАД ОРГАНА КОМОРЕ У 2023. ГОДИНИ

У 2023. години одржане су: 3 седница Скупштине (од чега 1 електронска), 8 седница Управног одбора (од чега 3 електронске), 3 седнице Надзорног одбора (од чега 1 електронска), 2 седнице Етичког одбора (од чега 1 електронска).

Сви чланови Скупштине, Управног, Надзорног и Етичког одбора су уредно и на време информисани о свим активностима везаним за рад у одговарајућим органима и телима и узимали активно учешће у истим.

На огранцима Коморе редовно су одржавани састанци, на којима су усвојени планови рада огранака за текућу годину, усвојени извештаји о раду из претходне године, разматрани предлози за измену и допуну законске регулативе, разматрана актуелна проблематика у апотекарском сектору, информисани чланови о повереним пословима који се обављају на огранцима и др.

ОБАВЉАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ

Табела 2. Извештај о обављању поверених послова, 2023.

Број донетих решења у вези лиценце:	2022	2023	%
Решење о издавању лиценце	375	483	128.80
Решење о обнављању лиценце	2448	1020	41.67
Дупликати лиценци	0	1	0.00
Решење о издавању лиценци за област специјалистичку, стицање звања	1	5	500.00

Решења о привременом одузимању лиценце	226	105	46.46
Решења о продужавању важења привремено одузете лиценце	15	4	26.67
Решења о одбијању захтева за издавање лиценце	3	0	0.00
Решења о одбијању захтева за обнову лиценце	0	1	0.00
Уверења	51	49	96.08
ИД легитимације	2913	1614	55.41
Огранак Београд	2022	2023	%
Решење о упису у именик	113	95	84.07
Решење о упису приправника у именик	50	33	66.00
Решења о упису по промени огранка	34	52	152.94
Решења о промени података	347	338	97.41
Промена података без доношења решења	80	324	405.00
Решења о престанку чланства по захтеву члана	89	72	80.90
Решења о престанку чланства по службеној дужности	52	53	101.92
Решења о престанку чланства по основу смрти	11	0	0.00
Потврда у вези отварања апотеке	3	5	166.67
Захтев за издавање лиценце	117	117	100.00
Захтев за обнову лиценце	844	358	42.42
Закључци о покретању поступка по службеној дужности за неплаћене чланарине	4	62	1,550.00
Извештај/потврде о одржаним акредитованим програмима КЕ	1975	1832	92.76
Огранак Војводина	2022	2023	%
Решење о упису у именик	50	83	166.00
Решење о упису приправника у именик	35	18	51.43
Решења о упису по промени огранка	15	16	106.67
Решења о промени података	175	250	142.86
Промена података без доношења решења	28	139	496.43
Решења о престанку чланства по захтеву члана	15	60	400.00
Решења о престанку чланства по службеној дужности	14	27	192.86
Решења о престанку чланства по основу смрти	0	5	0.00
Потврда у вези отварања апотеке	0	0	0.00
Захтев за издавање лиценце	48	113	235.42
Захтев за обнову лиценце	514	238	46.30
Закључци о покретању поступка по службеној дужности за неплаћене чланарине	0	38	0.00
Извештај/потврде о одржаним акредитованим програмима КЕ	224	473	211.16
Огранак Крагујевац	2022	2023	%
Решење о упису у именик	97	127	130.93
Решење о упису приправника у именик	30	28	93.33
Решења о упису по промени огранка	16	22	137.50
Решења о промени података	175	208	118.86
Промена података без доношења решења	51	233	456.86
Решења о престанку чланства по захтеву члана	14	58	414.29

Решења о престанку чланства по службеној дужности	6	3	50.00
Решења о престанку чланства по основу смрти	3	1	33.33
Потврда у вези отварања апотеке	4	5	125.00
Захтев за издавање лиценце	96	153	159.38
Захтев за обнову лиценце	684	255	37.28
Закључци о покретању поступка по службеној дужности за неплаћене чланарине	7	4	57.14
Извештај/потврде о одржаним акредитованим програмима КЕ	1199	1424	118.77
Огранак Ниш са КиМ	2022	2023	%
Решење о упису у именик	71	74	104.23
Решење о упису приправника у именик	21	21	100.00
Решења о упису по промени огранка	11	16	145.45
Решења о промени података	214	168	78.50
Промена података без доношења решења	83	193	232.53
Решења о престанку чланства по захтеву члана	28	28	100.00
Решења о престанку чланства по службеној дужности	2	5	250.00
Решења о престанку чланства по основу смрти	6	2	33.33
Потврда у вези отварања апотеке	9	11	122.22
Захтев за издавање лиценце	81	93	114.81
Захтев за обнову лиценце	400	173	43.25
Закључци о покретању поступка по службеној дужности за неплаћене чланарине	3	6	200.00
Извештај/потврде о одржаним акредитованим програмима КЕ	910	801	88.02

У току 2023. године у складу са Правилником о ближим условима за издавање, обнављање и одузимање лиценце члановима комора здравствених радника („Сл. гласник РС“, бр.76/2022), одржано је укупно 6 термина за полагање лиценцног испита. Укупан број кандидата који су полагали лиценцни испит је 27. Од овог броја 24 кандидата је успешно положило лиценцни испит, док 3 није положило.

Табела 3. Извештај о одржаним лиценцним испитима, 2023.

Лиценцни испит	2021.	2022	2023
Број термина лиценцног испита	7	13	6
Положили	32	62	24
Нису положили	1	11	3
Укупан број кандидата	33	73	27

УСВОЈЕНА АКТА ОД СТРАНЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА КОМОРЕ

У току 2023. године израђена су, односно усвојена следећа акта:

1. Правилник о изменама и допунама Правилника о раду Фармацеутске коморе Србије
2. Одлука о изменама и допунама Одлуке о висини чланарине за чланове Фармацеутске коморе Србије

3. Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова стручне службе Фармацеутске коморе Србије.

РЕВИЗИЈА ПОДАТАКА О ЧЛАНОВИМА КОМОРЕ

У складу са Статутом Коморе током 2023. године настављен је поступак по службеној дужности у циљу исписа из Именика чланова Коморе због неизмирених, а доспелих обавезе на име чланарине, закључно са 2022. годином. У 2023. години израђено је укупно 110 закључака за покретање поступка по службеној дужности због неплаћених чланарина (у 2022. израђено 14).

Број чланова који имају дуговања на име чланарине, за 2023. годину је на дан 5.2.2024. године 224 за обавезне чланове (Београд – 133; Крагујевац – 25; Ниш са КиМ – 5; Војводина – 61) и 46 за привремено неактивне (Београд – 41; Крагујевац – 2; Војводина – 3) што је значајно мање у односу на исти период прошле године, када је дуг на име чланарине за 2022. годину имало укупно 489 чланова. У периоду новембар-децембар 2023. године послато је електронским путем 5 (пет) опомена члановима који нису измирили обавезу плаћања чланарине. Због великог повећања поштанских трошкова, слање опомена писаним путем одложено је за почетак 2024. године.

Поред горе наведеног, Комора је упутила више позива својим члановима путем сајта Коморе, гласника Коморе и циркуларног мејла ради ажурирања података који су битни за упис у именик, као и других битних чињеница из надлежности Коморе (промену личних података, адресе, односно пребивалишта, полагање стручног испита, почетак специјалистичког стажа, полагање специјалистичког испита и испита из уже специјализације, стицање назива примаријус, односно наставно-научног звања, промену послодавца, промену огранка, престанак/заснивање радног односа, и др.), што је и њихова законска обавеза.

С тим у вези, огранци Коморе су у 2023. години донели укупно **964 решења** по основу захтева за промену података и извршили **889 промена** без доношења решења, **укупно 1853**. Примећен је значајан помак у вези са пријављивањем промена у односу на 2022. годину када је укупно извршено 1.153 промена података.

У циљу аутоматизације поверених послова и приступа што већем броју података са сервисне магистрале, Комора је у 2023. години добила приступ следећим базама података: подацима Националне службе за запошљавање (преглед евиденција), Министарству државне управе и локалне самоуправе (матична књига рођених и матична књига умрлих) и Фонду ПИО (извештај о кориснику права пензијског и инвалидског осигурања).

ПРИМЕНА ВОДИЧА ДОБРЕ АПОТЕКАРСКЕ ПРАКСЕ

Објављен у „Сл. гласнику РС“, број 27/2021

Ступио на снагу 1.4.2021. године

Почетак примене 1.4.2023. године

Везано за имплементацију Водича Добре апотекарске праксе (ДАП), у складу са планом рада за 2023. годину, реализоване су следеће активности:

1. Настављена дистрибуција штампаног издања члановима Коморе које је омогућило Министарство здравља – Други пројекат развоја здравства Србије. Штампано издање ДАП-а уручује се сваком новом члану Коморе приликом доделе лиценце, сваком старом члану коморе приликом обнове лиценце уколико ДАП није добио у предходном периоду и присутним члановима стручних скупова у договору са организатором (када Комора има предавање).
2. Акредитовани тестови у оквиру Виртуелне школе образовања, укупно 13, били су доступни члановима Коморе до новембра 2023. године. Број учесника доступан је у оквиру извештаја за Виртуелну школу образовања.

РЕДОВНА СПОЉНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА СТРУЧНОГ РАДА У АПОТЕКАРСКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

- ✓ У организацији Коморе, 14.6.2023. године одржан је састанак са стручним надзорницима који су учествовали у редовној спољној провери квалитета стручног рада у 2022. години, у циљу анализа спроведене редовне спољне провере квалитета стручног рада, на основу Збирног извештаја за 2022. годину. На састанку је дефинисан и усвојен предлог Књиге за евиденцију магистралних лекова у апотеци, који је постављен на сајт Коморе. Такође, покренуто је питање ревизије Књиге наркотика.
- ✓ Едукација за стручне надзорнике који су спровели редовну спољну проверу квалитета стручног рада у 2023. години одржана је онлајн 20.9.2023. године. Она је била подељена на два дела. Први је био посвећен важећој законској регулативи (предавач Славица Милутиновић), други-практичан део односио се на анализу и појашњење образаца извештаја (предавач Драгана Рајковић).
- ✓ У складу са Годишњим Планом провере квалитета стручног рада, у периоду од 4.9. до 15.11.2023. године извршена је редовна спољна провера квалитета стручног рада у 94 од предвиђених 100 апотекарских установа и апотека приватне праксе, уз учешће 211 стручних надзорника.
- ✓ Након сваког надзора, извештаји су достављени Комори, установи у којој је спољна провера квалитета спроведена и Министарству здравља. Појединачни извештај, за сваку од апотека, прослеђен је Министарству здравља у законском року. **Заједнички извештај о спроведеној редовној спољној провери квалитета стручног рада налази се у прилогу и чини саставни део Извештаја о раду Фармацеутске коморе Србије за 2023. годину.**
- ✓ Такође, крајем децембра, министарству је упућен предлог Листе стручних надзорника (297) за 2024. годину (на основу пристиглих пријава по конкурсима из новембра 2023.), као и предлог Годишњег програма редовне спољне провере квалитета стручног рада за апотекарску делатност (100 апотека), који је израђен у сарадњи са Институтом за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“. У изради предлога учествовали су председници огранака, као чланови Комисије којима је одлуком директора Коморе поверен овај посао.

ФОНД УЗАЈАМНЕ ПОМОЋИ

Управни одбор Коморе је 11.4.2023. године донео Одлуку да се у складу са увећањем трошкова живота и трошкова лечења, **помоћ члановима Коморе која се додељује из Фонда узајамне помоћи повећа са 30.000,00 РСД на 50.000,00 РСД**. У складу са новом Одлуком, помоћ се додељује у наведеним случајевима и износи су следећи: настанак инвалидности због које се трајно не може обављати посао фармацеута (50.000 РСД), настанак болести због кога је члан Коморе на боловању шест и више месеци у континуитету (50.000 РСД), уништење/оштећење/умањење имовине услед елементарних непогода или других ванредних догађаја (за процењену штету до 50.000 РСД у висини износа процењене штете, а за процењену штету преко 50.000 РСД у висини од 50.000 РСД).

Комисија Фонда узајамне помоћи чланова Фармацеутске коморе Србије, у периоду од 01.01.2023.-31.12.2023. године, одржала је 4 седнице електронским путем. У овом периоду Комисија је решила укупно 10 захтева и свих 10 је усвојено и то: 2 Захтева за исплату једнократне и бесповратне помоћи члановима Коморе услед настанка инвалидности због које не може трајно обављати послове фармацеута и 8 Захтева за исплату једнократне и бесповратне помоћи члановима Коморе, у случају настанка теже болести због које је на боловању шест и више месеци у континуитету. За сваки поднети захтев исплаћено је по 50.000,00 дин. што укупно за 10 захтева износи 500.000,00 динара.

Табела 4. Извештај о поднетим захтевима за Фонд узајамне помоћи, 2023.

Година	2022		2023	
	Број захтева	Исплаћено	Број захтева	Исплаћено
Нехоспитализовани COVID-19	1	8.000,00		
Инвалидности због које не може трајно обављати послове фармацеута			2	100.000,00
Болест због које је члан Коморе на боловању шест и више месеци у континуитету	3	90.000,00	8	400.000,00
УКУПНО	4	98.000,00	10	500.000,00

ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА ОРГАНА КОМОРЕ

Прва редовна седница Скупштине Коморе у 2023. години, која је одржана 28.2., отворена је едукацијом на актуелну тему: „Резилијентност здравствених радника као кључни фактор у управљању стресом“, предавач доц. др. спец. Драгана Јоцић, члан Етичког одбора Коморе.

ОТВОРЕНА ВРАТА НА ОГРАНЦИМА КОМОРЕ

Дани отворених врата Фармацеутске коморе Србије, које организује директор Коморе са циљем размене информација, предлога и сугестија везаним за рад Коморе одржани су у 2023. године на огранцима Коморе, и то:

- 08. јуна на Огранку Ниш са КиМ,
- 27. јуна на Огранку Крагујевац,
- 12. јула на Огранку Војводина,
- 27. јула на Огранку Београд.

Поред директорке Коморе Славице Милутиновић састанцима су присуствовали и председници Огранка Ниш са КиМ маг. фарм. Даниел Ивковић, Огранка Крагујевац дипл. фарм. Вера Пантовић, Огранка Војводина, маг. фарм спец. Дара Видаковић, и Огранка Београд маг. фарм. Јелена Милојковић, као и представници стручне службе Коморе.

ВАНРЕДНО-КРИЗНА СИТУАЦИЈА УСЛЕД ПОПЛАВА У ПРОСТОРИЈАМА КОМОРЕ

Услед јаких олујних киша и града у месецу јулу и августу 2023. године, а које су проузроковале поплаву у пословним просторијама Коморе и Огранку Београд у Мутаповој 25, у Београду, донета је одлука о проглашењу Ванредно - кризне ситуације у Седишту коморе и Огранку Београд. Поплава у просторијама је проузроковала велику материјалну штету на плафонима, подовима, зидовима, вратима, намештају и електричним инсталацијама. Услед тога се приступило организацији рада запослених делом од куће, а део запослених ради у сали за састанке у седишту Коморе.

Обезбеђен је стручни налаз судског вештака (инжињера за хидроградњу), у коме је установљен узрок поплаве, корективне и превентивне мере у санацији последица поплаве. Осигуравајућа кућа Триглав је два пута одбила захтев за обештећењем, за одговором да се ради о немару у одржавању равног крова који је заједнички за све станаре стамбене заједнице Мутапова 25. Упућен је допис/жалба Народној Банци Србије да размотри одговор Триглав осигурања. Одговор се још увек чека, као и излазак грађевинске инспекције на кров зграде како би сачинила записник, на основу кога би Стамбена заједница Мутапова 25, започела радове на санацији равног крова.

Са санацијом последица поплава у простору се започело децембра 2023. године. Ванредно кризна ситуација још увек је на снази, све док се не стекну услови у складу са законом о Безбедности и здравља на раду за радна места које је поплава оштетила.

САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА СИСТЕМА И ОСТАЛИМ РЕЛЕВАНТНИМ УЧЕСНИЦИМА У ЗДРАВСТВЕНОМ СИСТЕМУ

САРАДЊА СА ВЛАДОМ РС

Након усвајања Програма дигитализације у здравственом систему Републике Србије за период 2022–2026. године, од стране Владе РС, у току 2023. године представници Коморе учествовали су у низу активности, реализованих у складу са Акционим планом за период 2022–2023. године, и то:

- Учесће у јавној расправи поводом усвајања Закона о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства, „Сл. гласник РС“, бр 92/2023 (септембар-октобар 2023).
- Учесће на састанцима и радионицама организованим од стране Владе РС са циљем упознавања и припреме Акционог плана дигитализације у здравству за период 2024 - 2025, (децембар 2023).
- Директна сарадња, заједно са осталим коморама здравствених радника, на повезивању база података чланова комора са РИЗИС-ом (Републички интегрисани здравствени систем), део: Хумани ресурси, у циљу ауторизованог приступа здравствених радника здравственим подацима пацијената (јул 2023, децембар 2023).

С тим у вези, на иницијативу Управног одбора, 23.8.2023. године формирана је Радна група Фармацеутске коморе Србије за дефинисање предлога параметара којима ће магистар фармације имати приступ у еКартон-у и унапређење перформанси на порталу е-рецепт. Закључак Радне групе да магистар фармације треба да има увид у извештај лекара опште медицине (изабрани лекар) и целокупну терапију како би се пружила квалитетна фармацеутска здравствена заштита, уз додатно образложење и законски основ, представљен је Координационом телу за дигитализацију и послат председници овог тела, премијерки Ани Брнабић, 30.11.2023. године.

САРАДЊА СА МИНИСТАРСТВОМ ЗДРАВЉА РС

Сарадња са Министарством здравља одвијала се у вези са следећим:

- ✓ Фебруара 2023 на сајту Коморе објављен „Приручник за коришћење еАпотека нових функционалности“ и брошура „Нове функционалности еАпотека“ са циљем да сви чланови Коморе буду упознати са новим функционалностима у оквиру портала еАпотека и унапреде свакодневну праксу у апотеци кроз ефикасну, дигиталну комуникацију са пацијентом, лекаром и другим здравственим радницима.
- ✓ Вебинар на тему **“Нове функционалности у оквиру портала еАпотека”** одржан је 22.3.2023. године са циљем да се чланови Коморе ближе упознају са доступним функционалностима у оквиру портала еАпотека, као и функционалностима које су предмет тренутне имплементације, добију одговоре на евентуална питања/недоумице и дају предлоге за даље унапређење. На захтев чланова Коморе да након одржаног вебинара добију у писаној форми одговоре на постављена питања, 24.3.2023. на сајту Коморе објављен је документ са свим постављеним питањима и одговорима предавача.
- ✓ У поступку припреме Нацрта закона о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства, Министарство здравља је спровело јавну расправу о Нацрту закона, која је трајала до 18.9.2023. године. Циљ доношења новог закона је пре свега усклађивање са трендом дигитализације у здравству, што захтева нова решења у овој области. Разматрајући представљени Нацрт као саставни део законског оквира за спровођење апотекарске делатности у Републици Србији, Комора је припремила и предала надлежном Министарству здравља предлоге и сугестије у циљу ефикасније примене важећих прописа, са посебним акцентом на Водич Добре апотекарске праксе који је у примени од 1.4.2023. године.

- ✓ Министар здравља је у складу са чланом 178. став 6. Закона о здравственој заштити дао сагласност на Одлуку Скупштине Фармацеутске коморе Србије о утврђивању накнада претходног поступка процене квалитета континуиране едукације и процене квалитета извођења акредитованих програма континуиране едукације. Одлука је објављена у „Сл. Гласник РС“, бр. 79/23 од 15.9.2023. године, а ступила на снагу 23.9.2023. године.
- ✓ По питању израде Нацрта Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе. није било активности у 2023. години.
- ✓ По питању израде новог Закона о коморама здравствених радника није било активности у 2023. години.

САРАДЊА СА РЕПУБЛИЧКИМ ФОНДОМ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ

Сарадња са Републичким фондом за здравствено осигурање (РФЗО) одвијала се у вези са следећим:

- ✓ Дана 8.8.2023. године Комора примила је допис од РФЗО у вези са издавањем лека Glucophage XR, табелете са продуженим ослобађањем 750mg и 1000mg који се налази на Листи А1, а молбом да Комора упозна апотеке са наведеним дописом. У допису се скреће пажња апотекама да се наведени лек може издати искључиво у складу са дозволом за лек, као и да свако поступање супротно наведеном повлачи за собом казнене одредбе у складу са важећим законским прописима. Комора је упутила циркуларни мејл апотекарским установама и апотекама приватна пракса дана 9.8.2023. године.
- ✓ На иницијативу РФЗО, дана 7.9.2023. године Комора је примила допис од Министарства здравља, Сектор за инспекцијске послове, у вези са издавањем/продајом лека Glucophage и Euthyrox, који се налази на Листи А1, са молбом да Комора упозна апотеке са наведеним дописом. У допису се наводи да ће Министарство здравља појачати надор над апотекама у циљу примене и поштовања прописа којима је регулисана област издавања/продаје лекова чији је режим издавања на лекарски рецепт, позивајући се на допис РФЗО. Комора је упутила циркуларни мејл апотекарским установама и апотекама приватна пракса дана 8.9.2023. године.
- ✓ У вези са горе наведеним дописима, Комора се дана 15.9.2023. године обратила наведеним институцијама дописом у коме се наводи да од почетка примене Правилника о обрасцу и садржини лекарског рецепта, начину издавања и прописивања лекова, "Сл. Гласник РС", бр. 74/2018, 87/2018, 47/2019, 90/2019, 150/2020, 127/2021, 134/2022, 143/2022 и 2/2023, односно од 1. марта 2019. године **апотеке нису примиле ниједан рецепт на Обрасцу 1. овог Правилника.** У циљу испуњавања свих законских одредби у вези са издавањем/продајом лекова неопходно је да лекови чије је режим издавања на лекарски рецепт, а који се не издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, буду прописани од стране лекара на прописаном Обрасцу 1. како би фармацеути приликом издавања/продаје лека имали све неопходне податке који су дефинисани чланом 5. овог Правилника и поступали у складу са законом.

Al

- ✓ Комора је 6.12.2023. године добила позив од РФЗО да достави мишљење у вези Нацрта Правилника о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2024. годину и то најкасније до 12.12.2023. године. На предложени текст Правилника чланови Управног одбора, коме је исти достављен на разматрање, били су сагласни, без примедби. Предметни Правилник није претрпео измене у односу на претходну годину.

САРАДЊА СА ОСТАЛИМ КОМОРАМА ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА

Током 2023. године у континуитету су одржавани заједнички састанци представника комора здравствених радника, по питањима значајним за рад комора.

- ✓ 05.04.2023. године – састанак у Стоматолошкој комори Србије
- ✓ 18.7.2023. године састанак одржан у Фармацеутској комори Србије: почетак сарадње са Владом РС у вези са дигитализацијом и повезивање база података чланова комора са РИЗИС-ом; разматрани услови и трошкови процене квалитета извођења акредитованих програма континуираних едукација и лиценцих испита; покренута иницијатива за израду јединствене електронске платформе за претходни поступак акредитације програма КЕ.
- ✓ 06.09.2023. године – састанак у Комори биохемичара Србије

САРАДЊА СА ФАРМАЦЕУТСКИМ ФАКУЛТЕТОМ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

- ✓ Током 2023. године остварена интензивна сарадња у вези са предлогом Правилника о изменама и допунама Правилника о Номенклатури здравствених услуга на примарном нивоу здравствене заштите (део „Фармацеутске услуге“), који је припремљен и одобрен од стране Фармацеутског факултета Универзитета у Београду и релевантних професионалних и стручних удружења фармацеута, и то: Групаације апотека при Привредној комори Србије, Савеза фармацеутских удружења Србије и Коморе. Предметни документ је у потпуности усклађен са важећим правним прописима у Републици Србији и то: Законом о здравственој заштити („Сл. Гласник РС“, број 25/2019) и Водичем Добре апотекарске праксе („Сл. Гласник РС“, број 27/2021), као и са Резолуцијом СМ/Res (2020)3 о спровођењу фармацеутске здравствене заштите у корист пацијената и здравствених услуга. Одлуке и предлог Правилника упућени су 17.5.2023. године Републичкој стручној комисији за фармацију на даљу надлежност.
- ✓ Остварена је даља сарадња по питању стандардизације услуга у апотекама: стандардизацији фармацеутске услуге за оболеле од хипертензије (чија се имплементација планира у 2024. години) и даља имплементација услуга за оболеле од дијабетеса, астме и приликом издавања антибиотика.
- ✓ У организацији Фармацеутског факултета 11.3.2023. године и 9.12.2023. године одржана су програми КЕ за менторе под чијим се надзором обавља студентска стручна пракса. У оквиру едукације директорка Коморе, Славица Милутиновић одржала је предавање на тему „Студентска пракса – први корак између знања и будућег професионалног развоја фармацеута“.
- ✓ Остварена је сарадња са Катедром за медицинску биохемију и током априла 2023. спроведено истраживање у циљу процене интересовање чланова Коморе за едукацијом

из области биохемијске дијагностике, која би им помогла у саветовању пацијента са акутним и хроничним болестима као што су дијабетес, КВБ, болести штитасте жлезде као и за жене у репродуктивном периоду. На основу добијених одговора припремљена је едукација која ће бити реализована у 2024. години.

- ✓ Остварена сарадња са Катедром за токсикологију у циљу промоције пројекта „За здраву бебу - информисана мама у свету хемикалија“, који се реализује у оквиру програма „Превентивна здравствена заштита“ Министарства здравља РС (март 2023.).

САРАДЊА СА АГЕНЦИЈОМ ЗА ЛЕКОВЕ И МЕДИЦИНСКА СРЕДСТВА СРБИЈЕ

- ✓ Дана 28.3.2023. године потписан је споразум између Агенције за лекове и медицинска средства Србије (АЛИМС) и Коморе којим се успоставља и подстиче ближа сарадња у области размене информација о лековима и медицинским средствима.
- ✓ Након потписивања споразума о сарадњи Комора је потписала два уговора са АЛИМС-ом, један за приступ електронском издању **Фармакотерапијског водича 7 (април 2023.)** и други за приступ **Националном регистру лекова (август 2023.)**, који су у складу са **Водичем ДАП део референтне литературе у апотеци.**
- ✓ Од стране Коморе подржана је Кампања АЛИМС-а о важности пријављивања сумњи на нежељене реакције на лекове – *#MedSafetyWeek*, 6-12.11.2023. Ово је осма по реду годишња кампања у којој регулаторна тела за лекове широм света учествују у подизању свести о нежељеним реакцијама на лекове и важности њиховог пријављивања.

САРАДЊА СА ПРИВРЕДНОМ КОМОРОМ СРБИЈЕ

- ✓ Потписан Меморандум о сарадњи између Привредне коморе Србије и Коморе 24.01.2023. године. Предмет овог меморандума је сарадња страна потписница на уређењу и развоју фармацеутских производа и услуга на свим нивоима у Републици Србији. Кључне активности стручне и техничке сарадње укључују учешће у изради заједничких предлога прописа који уређују област фармацеутских производа и услуга, организовање стручних скупова, едукација и радионица са циљем презентовања прописа који уређују ову област, повезивање са релевантним институцијама и формирање радних група за примену, праћење, анализу и унапређење појединачних области фармацеутских производа и услуга.
- ✓ Током 2023. године две институције су биле у сталној комуникацији по питањима која обухватају измену и допуну постојећих аката који уређују апотекарску делатност и различитим темама од значаја за рад апотека, на првом месту примене Водича ДАП.

САРАДЊА СА АНТИДОПИНГ АГЕНЦИЈОМ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

- ✓ Дана 13.04.2023. године потписан је споразум између Антидопинг агенције Републике Србије и Коморе. Овим споразумом успоставља се и подстиче сарадња у области

размене информација о лековима и суплементима који садрже забрањене допинг супстанце и дефинишу облици и специфичне активности сарадње које ће стране обављати у циљу: заштите здравља и информисаности спортиста и фармацеута, спречавања допинга у спорту, размене информација и предлога за рационално коришћење лекова и суплемената од стране спортиста.

- ✓ Комора је у сарадњи са Антидопинг агенцијом Републике Србије организовала акредитован онлајн стручни састанак на тему: **Улога фармацеута у борби против допинга у спорту** (Предавачи: проф др Милица Вукашиновић, маг фарм Горица Миловановић, маг фарм Јелена Рашић Ожеговић (Ц-1-56/23)) који је одржан 2.10.2023. године. Са циљем да едукација буде што успешнија, током септембра спроведена је Анкета како би се проценио ниво знања и заинтересованост чланова Коморе за ову област. Едукацији је присуствовало укупно 716 учесника.

САРАДЊА СА АПОТЕКАМА

Током 2023. године Комора је имала континуирану сарадњу са апотекарским установама и апотекама приватна пракса, и то:

- Редовно информисање о дописима РФЗО и Министарства здравља, као и новим прописима из области лекова и здравственог осигурања.
- Континуирана подршка у циљу примене Водича ДАП, чија је примена обавезна од 1.4.2023. године.
- Редовно информисање апотека о недоступности система еРецепт услед оптимизацији рада.

САРАДЊА СА КОМОРАМА ИЗ ОКРУЖЕЊА

- ✓ Након потписивања Протокола о сарадњи између Фармацеутске коморе Републике Српске и Фармацеутске коморе Србије децембра 2022. у Бања Луци, током 2023. године успостављена је блиска сарадња, пре свега на изради заједничког документа Националног оквира за процену компетенција фармацеута. Представници Коморе учествовали су на свечаној академији поводом 20 година од оснивања Фармацеутске коморе Републике Српске која је одржана 11.12.2023. године у Бања Луци. У оквиру ове свечаности, Скупштина ФКРС усвојила је „Оквир за процену компетенција фармацеута”. Национални оквир компетенција фармацеута развијен је као заједнички стратешки документ две коморе, са тежњом да се обезбеде одговарајући стандарди и смернице за професионални рад фармацеута и његово континуирано унапређење. О раду на документу, његовим доменима, индикаторима и његовом значају говорили су председник Извршног одбора Желимир Јањић, председница радне групе ФКРС Ђурђица Копања, председница радне групе Коморе Светлана Стојков и директорка Фармацеутске коморе Србије Славица Милутиновић.
- ✓ На позив Фармацеутске коморе Црне Горе и студијског програма Фармација, Медицински факултет, Универзитет Црне Горе, представници Коморе учествовали су на Четвртом Конгресу фармацеута Црне Горе са међународним учешћем, који је одржан у Бечићим од 11-14.5.2023. године. Комора је на Конгресу представила пројекат:

„Питај ме за ХПВ” и позвала своје колеге из окружења да сличне пројекте реализују заједнички. Научни скуп је окупио више од 500 учесника.

- ✓ На позив Коморе магистра Федерације Босне и Херцеговине, представници Коморе учествовали су на Петом Конгресу магистра фармације БиХ са међународним учешћем који је одржан од 9-12.11.2023. године у Сарајеву, у организацији Коморе магистра фармације Федерације БиХ, Фармацеутског друштва и Фармацеутске коморе Републике Српске. Тема овогодишњег конгреса била је Компетенције фармацеута – од дизајна лекова до успешног третмана болести. Научни скуп је окупио више од 1250 учесника.

САРАДЊА СА ИНСТИТУТОМ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ „ДР МИЛАН ЈОВАНОВИЋ БАТУТ“

- ✓ По питању спровођења редовне спољне провере квалитета стручног рада, Институт за јавно здравље „Др Милан Јовановић Батут“ и коморе здравствених радника израдиле су Предлог плана редовне спољне провере квалитета стручног рада за 2024. годину, које је прослеђен Министарству здравља на даљу надлежност.
- ✓ По питању теме Приступ јавног здравља у борби против антимицробне резистенције”, Комора је узела учешће на округлом столу 22.12.2023. године у организацији Института за јавно здравље „Др Милан Јовановић Батут” уз сарадњу са Канцеларијом Светске здравствене организације у Србији.

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ КОМОРЕ

ДОДЕЛА НАГРАДЕ “СТЕВАН ШУКЉЕВИЋ”

Награда “Стеван Шукљевић” установљена је 2016. године у част пријатеља, сарадника и угледног магистра фармације Стевана Шукљевића. Комора на овај начин препознаје допринос који појединци пружају на пољу унапређења здравља становништва и сваке године, за изузетан допринос у апотекарској делатности, додељује ово признање.

Овогодишњи лауреати су маг. фарм. спец. Бојана Летић и маг. фарм. спец. Ана Копривица. По први пут од установљавања награде, Одбор за доделу је једногласно одлучио да добитници награде за 2023. годину буду две колегинице чији су ентузијазам, рад и посвећеност струци подједнако заслужили ово признање.

Маг. фарм. спец. Бојана Летић је дипломирала на Медицинском факултету Универзитета у Новом Саду, одсек фармација 2009. године. Звање специјалиста фармацеутске здравствене заштите стекла је 2014. године на Фармацеутском факултету у Београду. Саветник је за дијабетес, антибиотике и вакцинацију. Учествовала је у припреми и реализацији пројекта Питај ме за ХПВ и Првих 50. У оквиру наведених пројеката обавља и послове локалног координатора за Војводину. Предавач је у оквиру пројекта који организују студенти фармације (ПСАНС) и медицине (ЕМСА), у Новом Саду, са којима блиско сарађује. Учествовала је и у пројекту *Mamma friendly* апотека. Члан је маркетинг тима Фармацеутске коморе Србије. У оквиру установе АУ Бену координатор је за пружање и промовисање стандардизованих услуга у апотекама за регију 5.

Маг. фарм. спец. Ана Копривица је дипломирала на Фармацеутском факултету у Београду 2011. године. Специјализацију из фармацеутске здравствене заштите завршила је на истом факултету 2021. године. Поседује звање саветника за дијабетес, post-kovid, астму, антибиотике и вакцинацију које додељује Фармацеутска комора Србије, а учествовала је и у пројекту *Mamma friendly*, у организацији Савеза фармацеутских удружења Србије. У садашњем сазиву Скупштине Коморе председник је Комисије за посредовање Огранка Београд. Последњих неколико година, као одабрани стручни надзорник, учествује у редовној провери квалитета стручног рада. Сертификовани је ментор у оквиру студентске стручне праксе и приправничког стажа за фармацеуте и фармацеутске техничаре. Учесник је бројних едукација усмерених на децу и промотер јавног здравља. У оквиру своје установе, АУ Lilly drogerie, аутор је и коаутор бројних стручних текстова, едукација и презентација.

РАДНЕ ГРУПЕ КОМОРЕ

- **Радна група за увођење стандардизоване фармацеутске услуге оболелима од дијабетеса** (формирана јануара 2019. године), у саставу: проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Јелена Стефановић Војиновић, маг. фарм. спец. Сузана Маринковић и маг. фарм. спец. Милица Ђулафић, наставила је у 2023. години рад на унапређењу услуге и њеној даљој имплементацији. Извршена комплетна ревизија услуге на основу коментара и предлога магистра фармације из апотека, при чему је број корака смањен на четири. Одржана два акредитована стручна састанка и спроведена реакредитација два пакета образовања у оквиру Виртуелне школе образовања.
- **Радна групе за увођење стандардизоване фармацеутске услуге приликом издавања антибиотика** (формирана јуна 2021. године), у саставу: проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић, маг. фарм. спец. Николина Скорупан, наставила у 2023. години рад на унапређењу услуге и њеној даљој имплементацији. Одржана два акредитована стручна састанка и спроведена реакредитација пакета образовања у оквиру Виртуелне школе образовања.
- **Радна групе за увођење стандардизоване фармацеутске услуге – астма** (формирана јуна 2021. године) у саставу: проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић, маг. фарм. спец. Николина Скорупан, маг. фарм. Тамара Мирковић, маг. фарм. Милан Ракић, наставила у 2023. години рад на унапређењу услуге и њеној даљој имплементацији. Припремљени и реализовани видео спотови за коришћење 12 различитих "пумпица" у циљу подршке Саветницима за астму и свима који то желе да постану. Одржана два акредитована стручна састанка и спроведена реакредитација пакета образовања у оквиру Виртуелне школе образовања.
- **Радна групе за увођење стандардизоване фармацеутске услуге „Преглед примене новоуведених лекова за терапију хроничне болести“** (формирана јуна 2022. године), у саставу: проф. др Бранислава Миљковић, др сц. Милена Ковачевић, маг. фарм. спец. Милица Ђукановић, маг. фарм. спец. Јелена Стојковић, проф. др Ивана Тадић,

маг.фарм.спец. Слађана Панајотовић и маг.фарм.спец. Маја Павловић Митић припремила материјал за пакет образовања у оквиру Виртуелне школе образовања, који је успешно акредитован августа 2023. године. Почетак имплементације услуге, као део заједничке сарадње између СФУС-а и Коморе, одложен је за 2024. годину због обавеза Коморе у пројекту „Питај ме за ХПВ“.

- **Радна групе за развој стандардизоване фармацеутске услуге „Индивидуални преглед терапије“** (формирана јуна 2022. године) у саставу: проф.др Бранислава Миљковић, проф.др Сандра Везмар Ковачевић, маг.фарм. спец. Јасна Анђелковић, дипл.фарм. спец. Татјана Милошевић, маг.фарм. спец. Соња Стојиљковић, маг.фарм. спец. Драгана Томић и маг. фарм. спец. Јелена Милошевић није имала активности у 2023. години. Почетак имплементације услуге, као део заједничке сарадње између СФУС-а и Коморе, одложен је за 2024. годину због обавеза Коморе у пројекту „Питај ме за ХПВ“.
- **Радна групе за израду студије изводљивости за централизовану припрему цитотоксичне терапије у здравственим установама** (формирана јуна 2022. године) у саставу: маг. фарм. спец. Ивана Поповић, маг. фарм. спец. Мирјана Бошковић, маг. фарм. спец. Марија Петкоски, маг. фарм. спец. Весна Јанковић и представник Клиничког центра Србије. Чланови Радне групе су 7.2.2023. године, уз финансијску подршку Секције за болничку фармацију СФУС-а, били у студијској посети болничкој апотеци КБЦ Ребро, Загреб, у којој се спроводи поступак централизоване припреме цитотоксичне терапије од 2017. године и која има највећи капацитет централизоване припреме цитостатика у Хрватској. Јула 2023. године чланови Радне групе су радну верзију документа и прикупљене податке презентовали представницима Другог пројекта развоја здравства Србије. На основу тога, у припремама за Трећи пројекат развоја здравства Србије, формулисан је предлог да се три здравствене установе на терцијарном нивоу здравствене заштите опреме за централизовану припрему цитотоксичне терапије. Одлуку о реализацији новог пројекта доноси Скупштина РС и очекује се у првој половини 2024. године. Након тога чланови Радне групе дефинисаће предлог даљих активности.
- **Радна групе за израду и имплементацију пројекта: „Значај и улога апотека у промоцији ХПВ вакцине“** (формирана јуна 2022. године) у саставу: проф. др Милош Марковић, проф. др Бранкица Филипић, проф. др Ивана Тадић, маг.фарм. спец. Јасна Анђелковић, маг.фарм. спец. Бојана Летић, маг. фарм. Марина Трунић, др сци. мед. Драгана Стојиљковић, маг. фарм. спец. Татјана Шипетић и маг.фарм. спец. Драгана Рајковић успешно је спровела највећи пројекат Коморе до сада (вредност пројекта 96.000 долара) у сарадњи са *MSD-Health Equity Catalyst* фондом, са учешћем 250 магистара фармације и близу 30 сарадника, професора, представника удружења пацијената и консултаната. Августа 2023. године пројектни тим је започео рад на пилот пројекту „Саветник за вакцинацију – Првих 50“ и успешно реализовао дводневни тренинг у Сокобањи, 6-7.10.2023. године, посвећен вакцинацији против сезонског грипа и пнеумококном вакцином, у сарадњи са компанијама *Amicus*, *Pfizer* и *MedicaLineaPharm*.
- **Радна групе за ревидирање документа „Национални оквир за процену компетенција фармацеута“** (формирана новембра 2022. године) у саставу: проф. др Светлана Стојков (председник), проф. др Јелена Паројчић, доц. др Драгана Јоцић и

дипл. фарм. Славица Милутиновић, у сарадњи са колегама из Републике Српске успешно је завршила рад на ревизији овог документа у 2023. години. Постојећи оквир компетенција фармацеута (усвојен 2014.) ажуриран је у складу са новим изазовима, сличним документима других земаља, укључујући и ФИП-а, као и претходним искуством, како би био пријемчив и практичан за унапређење компетенција фармацеута у Републици Србији и Републици Српској. Усвајање документа од стране Скупштине Коморе и почетак имплементације планиран је у 2024. години.

- **Радна група Фармацеутске коморе Србије за дефинисање предлога параметара којима ће магистар фармације имати приступ у еКартон-у и унапређење перформанси на порталу е-рецепт** (формирана августа 2023. године) у саставу: проф. др Валентина Маринковић, проф. др Бранислава Миљковић, маг.фарм.спец. Татјана Шипетић, маг.фарм. Ања Станојловић, маг.фарм.спец. Татјана Милошевић, маг.фарм.спец. Марија Голубовић Марковић и по позиву др сци. Ненад Миљковић, спровела је анализу важеће законске регулативе и израдила завршни документ. Закључак Радне групе да магистар фармације треба да има увид у извештај лекара опште медицине (изабрани лекар) и целокупну терапију како би се пружила квалитетна фармацеутска здравствена заштита, уз додатно образложење и законски основ, представљен је Координационом телу за дигитализацију и послат председници овог тела, премијерки Ани Брнабић, 30.11.2023. године.

ПРОЈЕКТИ КОМОРЕ ЗНАЧАЈНИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

ЗНАЧАЈ И УЛОГА АПОТЕКА У ПРОМОЦИЈИ ХПВ ВАКЦИНАЦИЈЕ – ПИТАЈ МЕ ЗА ХПВ!

Пројекат је спроведен као одговор на високу стопу инциденције рака грлића материце у Републици Србији, са посебним фокусом на регионе у којима је стопа инциденције већа од 24 на 100.000 становника, и то у следећим регионима у Србији: Северно-банатском, Западно-бачком, Зајечарском, Борском и Нишавском округу. Услугу саветовања о значају вакцине против ХПВ пружали су магистри фармације за приоритетне групе становника: адолесценте, родитеље/старатеље, студенте, ХИВ-позитивне особе и младе особе до 26 година.

Пројекат је започео 1. фебруара 2023. од стране 250 фармацеута у 58 градова/општина, у 23 округа на територији Републике Србије и Граду Београду. Током трајања пројекта од 1. фебруар до 31. маја у Апликацију за фармацеутске услуге укупно је евидентирано 26.084 пружених услуга. Финална обрада укључује укупно 24942 услуге, и то 14720 (59%) услуга које су пружене родитељима и 10222 (41%) услуге које су пружене особама са навршених 18 година старости и старијима.

Посебно смо поносни на активности које су учесници пројекта спровели ван апотека, као промотери јавног здравља на локалу: успостављена активна сарадња са више од 20 домова здравља и локалних самоуправа, одржано близу 100 предавања у 60 основних и средњих школа, и високообразовних установа, реализовано 14 медијских наступа и 10 објава у штампаним медијима. Објаве на друштвеним мрежама Коморе на ову тему, имале су највећи број прегледа.

Значај саветовања у апотеци потврђен је резултатима овог пројекта: 43.77% родитеља и 36.2% одраслих изјаснило се да ће своје дете, односно себе вакцинисати након пружене услуге саветовања у апотеци, а 35.95% родитеља и 29.9% одраслих да ће своју одлуку размотрити у будућности.

Ово је трећи пројекат Коморе у коме су магистри фармације за пружену услугу добили финансијску накнаду, за коју је издвојено 91,36% од укупних средстава.

Извештај о Пројекту: „Јачање улоге јавних апотека у увођењу ХПВ вакцинације у Србији на националном и локалном нивоу – Питај ме за ХПВ!“ налази се у прилогу и чини саставни део Извештаја о раду Фармацеутске коморе Србије за 2023. годину.

САВЕТНИК ЗА ВАКЦИНАЦИЈУ: ПРВИХ 50

Јула 2023. године пројектни тим (из пројекта: Питај ме за ХПВ!) започео је рад на пилот пројекту „Саветник за вакцинацију – Првих 50“ са циљем даљег јачања капацитета чланова Коморе и профилисања Саветника за вакцинацију.

У периоду јул-август 2023. припремљен је едукативни материјал на тему: „Улога фармацеута у промоцији вакцинације против сезонског грипа и пнеумокока“, дефинисани су циљеви услуге едукативног саветовања, завршена стандардизација и услуга имплементирана у Апликацију за фармацеутске услуге.

Пројекат је започео дводневним тренингом који је одржан у Сокобањи, 6-7.10.2023. године. Пружање услуге едукативног саветовања започело је 15.10.2023. и трајало је до 30.11.2023. године. У пројекту је учествовало 50 фармацеута из 47 апотека, у 31 граду/општини на територији Републике Србије и граду Београду. Током трајања пројекта у Апликацију за фармацеутске услуге укупно је евидентирано 2.853 пружених услуга.

На завршном вебинару који је одржан 15.12.2023. године представљене су досадашње активности и резултати спроведених пројеката у вези са вакцинацијом. На позив Коморе, предавање је одржала и *Ms. Paula Teixeira*, директор одсека за научне информације, Националне асоцијације фармацеута из Португала, која је представила њихов пут од иницијативе до увођења услуге вакцинације у апотекама.

РУЖИЧАСТИ ОКТОБАР - ФАРМАЦЕУТИ ПОДРЖАВАЈУ СВЕТСКУ КАМПАЊУ

Глобални напори да се подигне свест и повећа проценат раног откривања рака дојке резултирали су да се од 2015. године месец октобар прогласи РУЖИЧАСТИМ МЕСЕЦОМ, када сви здравствени радници треба да дају свој допринос да ова тема буде што видљивија.

Комора се и овог октобра придружила кампањи и позвала своје чланове да у месецу октобру више пажње посвете пацијенткињама, да их охрабре и пруже што више тачних информација о терапији. Материјал из претходне године, кратак подсетник о тамоксифену и упутство са вежбама које пацијенткиње треба да раде код куће након одобрења од стране лекара, допуњен је у 2023. упутством за самопреглед дојке.

НЕДЕЉА ПРЕВЕНЦИЈЕ ПОВРЕДА У САОБРАЋАЈУ

Показано је да већина пацијената која користи лекове из групе тригоника, не зна тачно значење симбола пуног и празног троугла на паковању лека. Познато је да и други лекови (неки антихипертензиви, антибиотици, антихистаминици), па чак и многи лекови са режимом издавања без рецепта, такође могу смањити психомоторне способности. Зато је важно да фармацеути о овоме разговарају са пацијентима, јер последице могу бити озбиљне.

Комора је 2023. године ревидирала материјал за кампању поводом Недеље превенције повреда у саобраћају (24-30. 4.2023.) и позвала своје чланове да се укључе, пре свега пружајући услугу едукативног саветовања у апотекама о утицају на вожњу лекова који могу смањити психомоторне способности, истицањем постера у апотеци, дељењем лифлета и дељењем објава Коморе на друштвеним мрежама.

СТАНДАРДИЗАЦИЈА ФАРМАЦЕУТСКИХ УСЛУГА

ЗА ОБОЛЕЛЕ ОД ДИЈАБЕТЕСА

Пројекат започео 2019. године. У 2020. години извршена је ревизија материјала, док се у 2021. и 2022. године наставило са унапређењем услуге одржавањем едукација: употреба дијететских суплемената, нега коже у дијабетесу, иновативни лекови у лечењу дијабетеса и примена нефармаколошких мера.

У току 2023. године извршена је комплетна ревизија услуге на основу коментара и предлога магистра фармације из апотека, при чему је број корака смањен на четири. Новембра 2023. године, реакредитовани су пакети образовања у оквиру ВШО, и то пакет образовања који је услов за пружање услуге и пакет образовања за унапређење услуге код пацијената са дијабетесом.

У току 2023. године одржана су и два акредитована онлајн стручна састанка прве категорије:

- ✓ 06.11.2023. - Стандардизована фармацеутска услуга за оболеле од дијабетеса - прошлост, садашњост и будућност – Предавачи: др Сандра Везмар Ковачевић, маг фарм.спец. Марина Недељковић, маг фарм.спец. Јелена Стефановић Војновић (Ц-1-54/23)
- ✓ 13.11.2023. - Мерење одређених параметара у апотеци у циљу оптимизације терапије и побољшања исхода лечења – Предавачи: маг фарм.спец. Татјана Милошевић, проф др Марина Одаловић, маг фарм.спец. Сузана Маринковић (Ц-1-53/23)

Стручним састанцима присуствовало укупно 2264 учесник (6.11.2023. – 1137 учесника; 13.11.2023. – 1127 учесника).

Закључно са децембром 2023. године у Србији има 147 Саветника за дијабетес, што је за 8 % више у односу на 2022. (136). У пројекту учествује укупно 159 магистара фармације.

ПРИЛИКОМ ИЗДАВАЊА АНТИБИОТИКА

Имплементација услуге 5. октобра 2021. године. У току 2022. године одржана четири акредитована стручна састанка.

Новембра 2023. године, реакредитован је пакет образовања у оквиру ВШО који је услов за пружање услуге, док су у октобру 2023. године одржана два акредитована онлајн стручна састанка прве категорије:

- ✓ 23.10.2023. - Саветовање пацијената на терапији антимицробним лековима - сексуално преновисе болести и вагиналне инфекције – Предавачи: прим. др мр. сци. мед. Биљана Живаљевић, проф. др Светлана Ибрић, асис. др Милена Ковачевић, маг фарм.спец. Милица Ђукановић (Ц-1-59/23)
- ✓ 30.10.2023. - Рационална примена антибиотика у дерматологији - Предавачи: Милан Бјекић, Драгана Васиљевић, маг фарм.спец. Николина Скорупан (Ц-1-52/23).

Стручним састанцима присуствовало укупно 2785 учесник (23.10.2023. – 1303 учесника; 30.10.2023. – 1482 учесника).

Закључно са децембром 2023. године у Србији има 331 Саветник за антибиотике, што је за 11 % више у односу на 2022. (297). У пројекту учествује укупно 480 магистра фармације.

КОД ПАЦИЈЕНАТА СА АСТМОМ

Имплементација услуге започела је 1. јуна 2022. године, док су први резултати услуге представљени децембра исте године.

Новембра 2023. године, реакредитован је пакет образовања у оквиру ВШО који је услов за пружање услуге, док су у октобру 2023. године одржана два акредитована онлајн стручна састанка прве категорије:

- ✓ 9.10.2023. - Савремени приступ терапији астме - проф др Бранислава Миленковић, маг фарм.спец. Соња Стојиљковић, маг фарм.спец. Тамара Мирковић (Ц-1-57/23)
- ✓ 16.10.2023. - Значај и улога Саветника за астму у циљу повећања степена адхеренце и квалитета живота пацијената – Предавачи: маг фарм.спец. Милан Ракић, маг фарм.спец. Ана Стефановић, маг фарм.спец. Немања Димић (Ц-1-58/23)

Стручним састанцима присуствовало укупно 2421 учесник (9.10.2023. – 1307 учесника; 16.10.2023. – 1114 учесника).

Комора је у сарадњи са Саветницима за астму, припремила и реализовала видео спотове за коришћење 12 различитих "пумпица" у циљу подршке Саветницима за астму и свима који то желе да постану. Видео материјали обухватају све битне сегменте коришћења инхалационе терапије (нпр. како се одређени уређаји активирају, положаја тела током инхалације, које су најчешће грешке, шта урадити након инхалације...). Наше колеге фармацеути пружају јасна и детаљна упутства за правилну примену сваке "пумпице" посебно. Снимци су јавно доступни на ЈоуТубе каналу Коморе.

Закључно са децембром 2023. године у Србији има 33 Саветника за астму, што је за 83 % више у односу на 2022. (18). У пројекту учествује укупно 105 магистра фармације.

ПРОЈЕКАТ: СМАРТ 2 - ПОСТ КОВИД САВЕТОВАЛИШТА У АПОТЕКАМА

Пројекат је започео едукацијом која је одржана 4.12.2021. године. Пилот пројекта спроведен у периоду децембар 2021-јануар 2022. У пилот пројекту, чији су резултати представљени фебруара 2022., учествовао је 51 магистар фармације. Услуга је пружена, и то је документовано, за 766 пацијената.

На иницијативу маг.фарм.спец. Татјане Шипетић и доц. др Аријане Мештровић, прикупљени резултати су обрађени са циљем да се исти објаве у неком од реномираних часописа. Чланак *SMART Pharmacists Serving the New Needs of the Post-COVID Patients, Leaving No-One Behind* објављен је 22. марта 2023. године у индексираним часопису *Pharmacy*. Чланак је доступан на линку

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10037608/pdf/pharmacy-11-00061.pdf>

Резултати показују да су магистри фармације спремни да прихвате своју нову улогу у саветовању пацијената у интегрисаним тимским приступима. Велики спектар пост Ковид симптома се може ефикасно идентификовати, лечити и контролисати у процесу самолечења, на основу препорука и саветовања фармацеута

Закључно са децембром 2023. године у Србији има укупно 53 Саветника за пост-ковид.

ПРОЈЕКАТ: САВЕТНИК ЗА ВАКЦИНАЦИЈУ - ПИТАЈ МЕ ЗА ХПВ!

Децембар 2022/јануар 2023. године припремљен едукативни материјал, извршена стандардизација услуге и услуга имплементирана у Апликацију за фармацеутске услуге. Структура услуге представљена на едукацији која је одржана 25.1.2023. године. Јануара 2023. године акредитован тест у електронској форми који је услов за пружање услуге.

У складу са мишљењем Радне групе да услугу треба проширити и на саветовање о вакцинацији против сезонског грипа и пнеумококном вакцином, октобра 2023. реализована едукација са циљем профилисања Саветника за вакцинацију. Даљи рад на имплементацији ове услуге планиран за 2024. годину

Закључно са децембром 2023. године у Србији има укупно 229 Саветника за вакцинацију: Питај ме за ХПВ!

АПЛИКАЦИЈА ЗА ФАРМАЦЕУТСКЕ УСЛУГЕ

Апликација за фармацеутске услуге доступна је члановима Коморе пуне две године (web адреси <http://usluge.farmkom.rs/>). Она сада обухвата 5 активних стандардизованих услуга: дијабетес, астма, антибиотици, ХПВ и грип и пнеумокок, док се услуга саветовања за вакцинацију против ковид-19 више не пружа. Комора је ове године инвестирала у проширење домена за чување података, с обзиром да је број евидентираних услуга далеко превазишао почетне пројекције.

Табела 5. Извештај о броју евидентираних услуга у Апликацији

Услуга	Децембар 2022	Децембар 2023
Услуга дијабетес	782	1143
Услуга астма	298	696
Услуга антибиотици	11454	17382
Услуга - вакцинација против Ковид-19	28317	28317
Услуга - Питај ме за ХПВ!	0	26084
Услуга - вакцинација против грипа и пнеумокока	0	2873
Укупно	40851	76495

ДАН АПОТЕКАРСТВА, 30. АПРИЛ

У циљу подизања свести о значају имунизације Фармацеутска комора Србије је април 2023, који се већ традиционално обележава као Месец фармације поводом Дана апотекарства (30. април) посветила теми **ИМУНИЗАЦИЈЕ**.

Са циљем оснаживања компетенција фармацеута, **18.4.2023. одржан је** акредитован онлајн стручни састанак прве категорије на тему "Програм обавезне имунизације у Србији", уз учешће колега из Института за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" и наших колегиница, проф. др Иване Тадић и маг. фарм. спец. Јасне Анђелковић. Поред едукације, Комора је припремила и **промотивни спот** у коме наше колеге из апотека, магистри фармације, дају одговоре на уобичајена питања у вези са вакцинама и промовишу значај вакцинације. Спот је доступан на на YouTube каналу Коморе. Активности су подржане од стране компанија: *Amicus, Pfizer u MSD*

СВЕТСКИ ДАН ФАРМАЦЕУТА, 25. СЕПТЕМБАР

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ СВЕТСКОГ ДАНА ФАРМАЦЕУТА - ФАРМАЦЕУТИ КАО ЕДУКАТОРИ У ШКОЛАМА И ВРТИЋИМА

Фармацеутска комора Србије пету годину заредом обележава Светски дан фармацеута (25. септембар), а од прошле године и Дечју недељу (3-9. октобар) едукацијом деце у предшколским установама и основним школама. Припремљене су следеће теме, у складу са узрастом:

- За предшколски узраст и ученике I до IV разред основне школе:
  - ✓ Како да порастемо здрави и снажни
  - ✓ Мој фармацеут и ја
  - ✓ Суперхероји за нашу планету - како да будемо чувари природе и здравља
- За ученике V до VIII разред основне школе:
  - ✓ Час апотекарства на часу биологије - зашто су бактерије све отпорније на антибиотике?
  - ✓ Еколошки детективи - откривамо утицај хемикалија на планету и наше здравље
  - ✓ Добро размислите! Зашто су толико опасни дуван, електронске цигарете и алкохол?

Позиву за учешће се одазвало 210 магистра фармације. С обзиром на број тема, као и да је постојало интересовање за сваку од њих, по први пут ове године одржан је вебинар за пријављене колеге на коме су аутори презентација одржали предавања и одговорили на питања и недоумице учесника (12.9.2023.).

Едукација деце у школама и вртићима спроведена је у периоду 15.9. - 15.10. 2023. године. **Предавања на различите теме одржана су у 60 градова и њима је присуствовало преко 20.000 малишана, док је у предшколским установама подељено 6.000 бојанки.**

НАГРАЂЕНИ РАДОВИ НА КОНКУРСУ

Шесту годину за редом Комора промовише Светски дан фармацеута конкурсом на тему дефинисану од стране Међународне фармацеутске федерације ФИП, за 2023. "Фармацеути јачају здравствени систем", На конкурс који је био отворен од 15.6. до 15.8.2023. године, пристигло је укупно 32 рада.

Комисија формирана од стране директора Коморе једногласно је изабрала три најбоља, који су награђени новчаном наградом у износу од по 10.000,00 динара:

- Маг. фарм. Јасна Пашановић, Пријеполје
- Маг. фарм. Марија Илић, Врање
- Маг. фарм. спец. Александар Савић, Београд

ПРИДРУЖИ СЕ И ТИ - ФИП КАМПАЊА

Чланови Коморе учествовали су у кампањи ФИП-а поводом Светског дана фармацеута и преко друштвених мрежа. Један од развијених алата био је и *Twibbon* (за слику на друштвеним мрежама), који је захваљујући заједничкој сарадњи ФИП-а и Коморе био доступан и на српском језику <https://www.fip.org/world-pharmacists-day#Twibbons>

ПРИСТУП СТРУЧНОЈ ЛИТЕРАТУРИ И БАЗАМА ПОДАТАКА

Члановима Коморе омогућен је бесплатан приступ електронском издању **Фармакотерапијског водича 7 (април 2023.) и Националном регистру лекова (август 2023.)**, који су у складу са **Водичем ДАП део референтне литературе у апотеци**. Приступ члановима Коморе омогућен је преко корисничког картона. У складу са потписаним уговором са АЛИМС-ом, омогућено је 400 приступа истовремено, који ће се периодично процењивати и по потреби мењати. У циљу лакшег приступа наведеним електронским издањима од стране АЛИМС-а припремљено је Корисничко упутство за логовање. Такође, омогућена је стална комуникација између чланова Коморе и ИТ службе АЛИМС-а по питању пријављивања проблема приликом приступа, пријављивања грешака у подацима и/или сугестија.

Комора је тренутно у преговорима са Фармацеутским факултетом Универзитета у Београду са циљем да члановима Коморе обезбеди и бесплатан приступ публикацији **"Тровања лековима - одабрана поглавља"**, која је у складу са Водичем ДАП такође део референтне литературе у апотеци.

УЧЕШЋЕ НА СТРУЧНИМ СКУПОВИМА И НАГРАДЕ

БЕЗБЕДНОСТ ПАЦИЈЕНАТА И ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА – ПРЕДУСЛОВ ЗА КВАЛИТЕТНУ УСЛУГУ, КОНФЕРЕНЦИЈА МАРКЕТИНГ У ФАРМАЦИЈИ (18.03.2023.)

XVI конференција „Маркетинг у фармацији” која је одржана 18.03.2023. у Шапцу отворила је једну нову и актуелну тему „**Безбедност пацијената и здравствених радника – предуслов за квалитетну услугу**”. Пленарно предавање на тему „**Пријави насиље**” одржала је директорка Коморе, Славица Милутиновић. У оквиру предавања први пут су представљени резултати пројекта који је Комора спровела у последњих пет година. Анализа обухвата податке из пријаве насиља који су попунили магистри фармације, преко стално доступног упитника на сајту Коморе, а на основу којих ће у наредном периоду бити предложене превентивне мере, као и начин имплементације.

13. КОНГРЕС УДРУЖЕЊА ТОКСИКОЛОГА СРБИЈЕ СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ И 1. РЕГИОНАЛНА *TOXSEE* КОНФЕРЕНЦИЈА (10-12.5.2023.)

Удружење токсиколога Србије и Комора остварили су изузетно успешну сарадњу у вези са одржавањем 13. Конгреса са међународним учешћем и 1. Регионалне *Toxsee* конференције. Препознајући значај овог догађаја Комора је омогућила учешће и рад на конгресу члановима Коморе, специјалистима токсиколошке хемије проф. др Весни Килибарди и проф. др Снежани Ђорђевић из Центра за контролу тровања ВМА, које су представиле своје научне радове.

5. СИМПОЗИЈУМ БОЛНИЧКИХ ФАРМАЦЕУТА СРБИЈЕ (2-3.6.2023.)

Секција за болничку фармацију при СФУС-у успешно је организовала 5. Симпозијум болничких фармацеута који је одржан од јуна 2023. године у Београду. Симпозијум је био посвећен **дигиталној трансформацији у фармацеутској здравственој делатности**. Поред домаћих предавача, колеге из Шпаније, Немачке и Словеније пренели су своја искуства у трансформацији рада болничког фармацеута у контексту дигитализације. По први пут, на иницијативу Одбора за јавне апотеке и Одбора за болничке апотеке Коморе, одржана је и заједничка сесија за колегама из јавних апотека на тему: **„Управљање антикоагулантном терапијом у циљу веће безбедности пацијента на свим нивоима здравствене заштите“**.

45. ФАРМАЦЕУТСКИ СУСРЕТИ (ФАСУС) (6.10.2023.)

Фармацеутска комора Србије представила се на 45. ФАСУС-у акредитованим стручним састанком на тему: **„Стандардизација фармацеутске услуге - предуслов за постизање бољих исхода лечења“**. Чланови радних група за стандардизацију фармацеутских услуга (дијабетес, астма и антибиотици), представили су услуге и говорили о новинама у вези са њиховом имплементацијом у пракси. По први пут Комора је имала и свој штанд, на коме су колеге могле да сазнају све неопходне информације и преузму припремљен промотивни материјал. Скуп је одржан 6. октобра у Београду .

СПЕЦИЈАЛНО ПРИЗНАЊЕ ПРОЈЕКТУ: ПИТАЈ МЕ ЗА ХПВ!

Поводом Светског дана елиминације рака грлића материце 17. новембра 2023., Удружење за борбу против рака грлића материце и јајника „Проговори“, организовало је свечаност и доделу 20 плакета институцијама и појединцима за изузетан допринос у подизању свести опште и стручне јавности, као и обухвату имунизације против ХПВ вируса у Србији. **Специјално признање додељено је Фармацеутској комори Србије за пројекат „Питај ме за ХПВ“**.

МЕДИСКЕ АКТИВНОСТИ

У 2023. године имали смо 180 медијских објава у традиционалним медијима (ТВ, принт, веб и радио) у којима се помињала Фармацеутска комора Србије и њени чланови, што је за 25% више него у претходној години (144 објаве). Од тога 29 гостовања и укључења у програме уживо, 26 објављених текстова и интервјуа у принт издањима, 123

текстова објављено у најчитанијим порталима у Србији и 2 радијска укључења о пројекту “Питај ме за ХПВ” и Саветницима за астму.

Током целе године Комора је имала изузетно активну комуникацију са медијима, пре свега у виду саопштења и циљаних текстова које су писали магистри фармације поводом обележавања значајних датума у календару јавног здравља. Слали смо и циљане текстове, саопштења и организовали ТВ гостовања у циљу промоције пројеката Коморе. Од стране медија препознати смо као добри саговорници за многе теме које се тичу промоције здравља и превенције болести.

Табела 6. Медијске активности Коморе, 2023.

ЈАНУАР 6 ТВ гостовања, 2 текста у принт издањима и 21 на веб порталима. <ul style="list-style-type: none">
• Питај ме за ХПВ
• Дијабетес
• Национални дан без дуванског дима
• Текстови које су иницирали сами новинари.
ФЕБРУАР 3 ТВ гостовања, 2 текста у принт издањима и 4 на веб порталима <ul style="list-style-type: none">
• Питај ме за ХПВ
• Текстови које су иницирали сами новинари.
МАРТ 1 ТВ гостовање, текст у принт издању, 9 веб објава и једно радијско укључење. <ul style="list-style-type: none">
• Светски дан бубрега.
• Питај ме за ХПВ.
• Национални дан борбе против рака дојке.
АПРИЛ 1 ТВ гостовање, 4 текста у принту и 15 на веб порталима. <ul style="list-style-type: none">
• Светски дан здравља.
• Лекови који утичу на вожњу.
• <i>Off label</i> терапија (на новинарски захтев).
МАЈ 3 ТВ гостовања, 3 текста у принт медијима и 7 на веб порталима <ul style="list-style-type: none">
• Орлано здравље
• Добровољно давање крви
ЈУН 6 ТВ гостовања, 3 текста у принт медијима, 5 на веб порталима и једно радијско укључење <ul style="list-style-type: none">
• Симпозијум болничких фармацеута.
• Саветници за астму
ЈУЛ 4 текста у принт медијима и 2 на веб порталима.

<ul style="list-style-type: none"> • Текстови које су новинари иницирали
<p>АВГУСТ 1 ТВ гостовање, 2 текста у принт медијима и 6 на веб порталима.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Саветници за астму. • Светска недеља дојења. • Месец када смо снимали спотове за коришћење пумпица за астму.
<p>СЕПТЕМБАР 1 ТВ гостовање, 1 текст у принт медијима и 17 на веб порталима.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Светски дан фармацеута • Саветници за хипертензију (Светски дан срца)
<p>ОКТОБАР 3 ТВ гостовања, 4 текста у принт медијима и 20 веб објава.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Светски дан вида. • Светски дан хране. • Хронични бол. • Спотови за пумпице за астму.
<p>НОВЕМБАР 1 ТВ гостовање и 13 објава на веб порталима</p> <ul style="list-style-type: none"> • Антибиотици. • ХОБП. • Дијабетес. • Спотови/ астма.
<p>ДЕЦЕМБАР 3 ТВ гостовања и 3 објаве на веб порталима</p> <ul style="list-style-type: none"> • Светски дан AIDS. • Гостовања на ТВ које су иницирали новинари.

Детаљан Извештај о медијским активностима Коморе у 2023. години налази се у прилогу и чини саставни део Извештаја о раду Фармацеутске коморе Србије за 2023. годину, а може се погледати на сајту Коморе у делу Комора у медијима https://www.farmkom.rs/pdf/komora_u_medijima/izvestaj-komora-u-medijima-za-2023.%20godinu.pdf

ГЛАСНИК КОМОРЕ – ЧАСОПИС „АПОТЕКАРСКА ПРАКСА“

- ✓ У складу са усвојеним Програмом рада за 2023. години, гласник Коморе од марта 2023. године излази једном месечно, као онлајн издање. У 2023. години објављено је 9 бројева (број 135 до 144). Број се објављује првог у месецу на сајту Коморе и шаље члановима путем циркуларног мејла. У току месеца информације из часописа објављују се на друштвеним мрежама Коморе. Осим чланова редакције, на припреми текстова активно је учествовао и Маркетинг тим Коморе.

ai

- ✓ Часопис је током целе године информисао чланство о свим активностима и раду Коморе, њених органа и огранака, као и осталим догађајима у фармацеутској струци, код нас и у свету. Уведена је редовна рубрика у оквиру које представљамо истакнуте учесника пројеката Коморе.

САЈТ И ДРУШТВЕНЕ МРЕЖЕ КОМОРЕ

- ✓ Нови сајт Коморе доступан је од новембра 2023. године, на истој веб адреси www.farmkom.rs Редизајниран сајт има бољу комуникацију са члановима и јавношћу. Значајне предности: боља корисничка навигација која ће олакшати налажење потребних информације, брже читавање, јер је оптимизацијом побољшана брзина читавања страница, што ће унапредити корисничко искуство и боља видљивост информација захваљујући новом визуелном идентитету. Сајт је прилагођен различитим врстама уређаја, а претрага значајно унапређена, што олакшава корисницима да пронађу специфичне информације. Осим члановима, сајт Коморе намењен је и пацијентима у делу Пронађи саветника, рубрики која ће бити доступна почетком 2024. године. На редизајну сајта радиле су колеге из маркетинг тима и стручне службе Фармацеутске коморе Србије.
- ✓ Комора је у претходној години била врло активна на свим својим званичним профилима на друштвеним мрежама: Facebook -300 објава, Instagram -283 објаве и на LinkedIn-у 172 објаве.
- ✓ Годину за нама завршили смо са рекордним повећањем бројем пратилаца на свим друштвеним мрежама где имамо своје званичне профиле.
- ✓ На Facebook-у преко 17.000 нових пратилаца, тј. повећање од +150% и сада на овој друштвеној мрежи бројимо заједницу са преко 30.000 пратилаца. На Instagram-у нас прати преко 4.000 (повећање од +270%), а на LinkedIn-у око 1.800 пратилаца (повећање од преко 170%).
- ✓ Можемо да се похвалимо и рекордним бројем прегледа објава које смо имали на званичним профилима: Facebook– преко 4 милиона прегледа, Instagram - 300.000 прегледа, LinkedIn – 200.000 прегледа, YouTube -преко 16.000 прегледа.
- ✓ Најважније информације редовно су достављане члановима путем циркуларног мејла. Мејлинг листа Коморе броји 8710 чланова (децембар 2023).

Детаљан Извештај о активностима Коморе на друштвеним мрежама у 2023. години налази се у прилогу и чини саставни део Извештаја о раду Фармацеутске коморе Србије за 2023. годину.

ПРЕТХОДНИ ПОСТУПАК ПРОЦЕНЕ КВАЛИТЕТА ПРОГРАМА КЕ

- ✓ Јавним позивом за акредитацију програма КЕ, који је расписан 29.12.2022. године, дефинисано је 4 термина за акредитацију у току 2023. године: од 15. до 19. јануара 2023., од 1. до 5. априла 2023., од 1. до 5. јула 2023. и од 1. до 5. октобра 2023. године.
- ✓ Организатори програма КЕ благовремено су обавештени о ступању на снагу Одлуке о утврђивању накнада претходног поступка процене квалитета континуиране едукације и процене квалитета извођења акредитованих програма континуиране едукације, коју је усвојила Скупштина Фармацеутске коморе Србије, а на коју је министарка здравља дала сагласности, објављена у „Сл. гласнику РС“, бр. 79/23. Ова Одлука се примењује од 23.9.2023, односно од октобарског рока акредитације у 2023. години.
- ✓ На претходни поступак процене квалитета програма КЕ у току 2023. године примљено је укупно 169 програма КЕ које је Радна група ЗСС за акредитацију програма КЕ при Комори (проф. др Јела Милић, проф. др Зорица Басић, доц. др Анета Перић, мр сци. Јасна Ристић, мр сци. Светлана Ристић) прегледала по дефинисаној процедури и дала предлог за акредитацију програма КЕ са дефинисаним бројем бодова или предлог за одбијање програма КЕ.

ВИРТУЕЛНА ШКОЛА ОБРАЗОВАЊА

Током 2023. године акредитовано је 4 нових и реакредитовано 4 постојећа пакета образовања (тест у електронској форми) у оквиру Виртуелне школе образовања, и то:

Акредитација:

1. Тема: „Значај и улога апотека у промоцији ХПВ вакцинације – Питај ме за ХПВ“; Број решења о акредитацији 153-02-00118/2023-01 од 13.03.2023. године; Евиденциони број: Ц-1-27/23; Предавачи: Проф. др Милош Марковић, Ван. проф. др Бранкица Филипић, Ван. проф. др Ивана Тадић, Маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић, Маг. фарм. спец. Бојана Летић, Др сци. мед. Драгана Стојиљковић, Маг. фарм. спец. Татјана Шипетић, Маг. фарм. спец. Милан Ракић, Маг. фарм. спец. Драгана Рајковић; број бодова за слушаоце – 5.
2. Тема: „Нова услуга фармацеута у јавним апотекама „Преглед примене новоуведених лекова за терапију хроничних болести“; Број решења о акредитацији: 153-02-347/2023-01 од 21.08.2023. године; Евиденциони број: Ц-1-60/23; Предавачи: Проф. др Бранислава Миљковић, Др сц. Милена Ковачевић, Маг. фарм. спец. Милица Ђукановић, Маг. фарм. спец. Јелена Стојковић, Проф. др Ивана Тадић, Маг. фарм. спец. Слађана Симеуновић, Маг. фарм. спец. Маја Павловић Митић; број бодова за слушаоце – 5.
3. Тема: „Улога фармацеута у промоцији вакцинације против сезонског грипа и пнеумокока“; Број решења о акредитацији: 000374005 2023 11900 009 004 000 001

од 20.11.2023. године; Евиденциони број: Ц-1-69/23; Предавачи: Проф. др Милош Марковић Проф. др Миољуб Ристић, Ван. проф. др Бранкица Филипић, Маг. фарм. спец. Јасна Анђелковић ; Маг. фарм. спец. Бојана Летић , Др сци. мед. Драгана Стојиљковић, Маг. фарм. спец. Милан Ракић, Маг. фарм. спец. Драгана Рајковић; број бодова за слушаоце – 5.

4. Тема: „Стандардизована фармацеутска услуга за пацијенте са хипертензијом“; Број решења о акредитацији: 000374005 2023 11900 009 004 000 001 од 20.11.2023. године; Евиденциони број: Ц-1-68/23; Предавачи: Проф. др Маја Томић, Доц. др Урош Пецикоза, Проф. др Александра Цатић Ђорђевић, Маг. фарм. спец. Татјана Жунић, Маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, Маг. фарм. спец. Ана Стефановић, Маг. фарм. спец. Весна Младеновић, Др спец. Горан Поповић; број бодова за слушаоце – 5.

Реакредитација:

1. Тема: „Фармацеутска услуга предуслов повећања степена адхеренце код пацијената на терапији антибиотицима“ Број решења о акредитацији: 153-02-347/2023-01 од 21.8.2023. године; Евиденциони број: Ц-1-55/23; Аутори: Проф. др Ненад Угрешкић, проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец., Соња Стојиљковић, маг. фарм. спец. Николина Скорупан, маг. фарм. спец. Драгана Рајинац; број бодова за слушаоце – 5.
2. Тема: „Стандардизована фармацеутска услуга код пацијената са дијабетесом“ Број решења о акредитацији: 000374005 2023 11900 009 004 000 001 од 20.11.2023. године; Евиденциони број: Ц-1-65/23; Аутори: Проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Сузана Маринковић, маг. фарм. спец. Јелена Стефановић Војиновић, маг. фарм. спец. Милица Ђулафић и проф. др Бранкица Филипић; број бодова за слушаоце – 5
3. Тема: „Стандардизована фармацеутска услуга за пацијенте са астмом“; Број решења о акредитацији: 000374005 2023 11900 009 004 000 001 од 20.11.2023. године; Евиденциони број: Ц-1-67/23; Аутори: Проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Николина Скорупан, маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић, маг. фарм. спец. Милан Ракић, маг. фарм. спец. Тамара Мирковић и проф. др Бранкица Филипић; број бодова за слушаоце – 5.
4. Тема: „Унапређење стандардизоване фармацеутске услуге код пацијената са дијабетесом“ Број решења о акредитацији: 000374005 2023 11900 009 004 000 001 од 20.11.2023. године; Евиденциони број: Ц-1-66/23; Аутори: Проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Јелена Стефановић Војиновић, проф. др Брижита Ђорђевић и в. проф. др Бојана Видовић; број бодова за слушаоце – 5

Пакети образовања (тестови у електронској форми) који су акредитовани 2020. године у циљу имплементације Водича ДАП, а затим реакредитовани 2021. и 2022. године престали су да важе 14.11.2023. године. С обзиром да је период имплементације прошао, те да је документ у примени од 1.4.2023. године, није приступљено поновној реакредитацији.

Табела 7. Извештај о броју положених тестова у ВШО, 2023.

Назив програма	Бр. учесника
Услуга фармацеутске здравствене заштите за пацијенте са дијабетесом	376
Фармацеутска услуга - предуслов повећања степена адхеренце код пацијената на терапији антибиотцима	708
Унапређење стандардизоване фармацеутске услуге код пацијената са дијабетесом	515
Услуга магистра фармације за пацијенте са астмом	570
Значај и улога апотека у промоцији ХПВ вакцинације – Питај ме за ХПВ	958
Нова услуга фармацеута у јавним апотекама „Преглед примене новоуведених лекова за терапију хроничних болести	152
Улога фармацеута у промоцији вакцинације против сезонског грипа и пнеумокока	93
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за простор и опрему	603
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за кадар	581
Стандарди и смернице за планирање, набавку, пријем, складиштење и чување	548
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за израду у апотеци	449
Стандарди добре апотекарске праксе за централизовану припрему цитотоксичне терапије у апотеци	345
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за издавање лекова, медицинских средстава и других производа у апотеци, изузев болничкој апотеци и Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за издавање лекова и медицинских средстава у болничкој апотеци	403
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за праћења исхода терапије	373
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за промоцију здравља, превенцију болести и здравствено васпитање у јавној апотеци, изузев болничке апотеке	444
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за руковање лековима и медицинским средствима који се користе у клиничким испитивањима	324
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за управљање фармацеутским отпадом	476
Стандарди добре апотекарске праксе за систем квалитета	395
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за безбедан систем рада – квалитет и безбедност производа	366
Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за безбедан систем рада – безбедност пацијената	493
УКУПНО	9172

Табела 8. Број учесника у оквиру ВШО, 2022:2023

Опис	2022	2023	%
1 Број учесника у пакетима ВШО	10542	9172	87%

ОНЛАЈН СТРУЧНИ САСТАНЦИ

Мини пројекат Коморе под називом „Са Комором понедељком у 18“ обележио је другу половину 2023. године. Сет од 7 едукација које су одржане у периоду од 2.10. до 13.11. отворен је новом темом, у сарадњи са Антидопинг агенцијом Републике Србије, након чега су се надовезале едукације које за циљ имају даљу имплементацију стандардизованих услуга у апотекама: дијабетес, астма, антибиотици. Све едукације су акредитоване од стране Здравственог савета Србије као онлајн стручни састанци прве категорије (2 бода за учеснике) и акредитоване су за фармацеуте и лекаре.

Табела 9. Број учесника на одржаним вебинарима, 2023.

	Датум	Тема	Број учесника	Одслушали снимак	Укупно
1	22.3.	Нове функционалности у оквиру портала еАпотека	833	367	1200
2	18.4.	Програм обавезне имунизације у Србији	576	211	787
3	12.9.	Едукација за учеснике пројекта у школама и вртићима	110	110	220
4	2.10.	Улога фармацеута у борби против допинга у спорту	486	230	716
5	9.10.	Савремени приступ терапији астме	877	430	1307
6	16.10.	Значај и улога Советника за астму у циљу повећања степена адхеренце и квалитета живота пацијената	751	363	1114
7	23.10.	Саветовање пацијената на терапији антимикробним лековима - сексуално преновисе болести и вагиналне инфекције	878	425	1303
8	30.10.	Рационална примена антибиотика у дерматологији	947	535	1482
9	6.11.	Стандардизована фармацеутска услуга за оболеле од дијабетеса - прошлост, садашњост и будућност	762	375	1137
10	13.11.	Мерење одређених параметара у апотеци у циљу оптимизације терапије и побољшања исхода лечења	745	382	1127
11	15.12.	Саветник за вакцинацију 2024 Оиграј паметно - прикључи се!!!	220	50	270
УКУПНО			7185	3478	10663

Табела 10. Укупан број учесника на едукацијама, ВШО и вебинари

Тема	2022	2023
ВШО	10542	9172
Вебинари	8020	10663
УКУПНО	18562	19835

БАЗА ПОДАТАКА КОМОРЕ

- ✓ Комора је у 2023. покренула и активности на унапређењу свог информационог система. Прва фаза, чија се реализација очекује почетком 2024. године обухвата повезивање података из Апликације за фармацеутске услуге, базе података Коморе и сајта Коморе. Друга фаза, чија се реализација очекује средином 2024. године обухвата израду новог Корисничког сервиса, уз увођење нових функционалности које се пре свега односе на унапређење апотекарске праксе.
- ✓ База за евиденцију и праћење чланова Коморе, несметано је функционисала током 2023. године.
- ✓ У току 2023. године континуирано је пружана стручна и техничка помоћ свим организаторима програма КЕ и обрађено је укупно 4.530 извештаја о одржаним програмима КЕ, што је за 5% више него у 2022. години, (4.308 у 2022. години).

Председник Скупштине
Иван Ефтовић маг.фарм.спец.

Handwritten signature